

2251:13

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK

UPPSALA

Landsmålsarkivet

Västergötland

Undenäs m

2251:13

Bergstrand, C.M. 1929.

Bröd och nödbröd (med
ledning av NILMA:19). 3 bl. 1/2

13

Exc. OSD (x)

Bröd.

Västergötland

Vadabo hd

Udumäs sk.

Skrek barna efter bröd, sa 'modern: "Ja, ta de' brö i Guss namn!"

För en smörgås stäpe, dä blev det regn andre dän. För lekkan
av spensla 'och vände sej stäpe, fick man spörja till.

Jägelbil

brödkrusse

kät s.

Neu jägebit - "du får inte lämna någon jägebit!"

Neu brökrusse hade de att dela paltbröd i fjärdingar med.

Blev brödet pipigt - om dä slog isär sej - dä hade bagarn
sprungit igenom det.

Käten - det var beanten upppepi.

Onsala, dä va allen - allra uppast va varmast. Det var många
a som inte kunde trölla i en om ordentligt.

De hade en stäke av järn, skörstake, att röra om med.

Många behade pi en lagg som stod pi en trefotad ring. Klade glöd
under sö de behade pi undersidan och ett lock över och eld pi det.

Länge för hade de inte laggar utan stekpanner - di var tunnare
Lökaka, när man ingen gäst hade, det var nödfallsbrö. 'Ibland
kunde man få vara utan bröd i åtta dæ för gästs skull.

Landsm. Upps. 2251:13
C.M. Bergstrand, 1929. UNDENAS

VGL.

Fgl. 19

Bröd, frit

Västergötland

När det var väl med otlebrä, plockades sädana och löfsades
 a, stöttes väl - vatten på, och sen tog de vad mjöl de hade
 - det blev otlebröd. Det användes inte så sällan förr. Men nu har
 di mest tuggit bort otlebräden.

Vadabo tid.

Uudenäs su-

Stora surer repa di firna av och tog vatten och mjöl och
 bakade surpannkaka - det gick inte så mycket mjöl åt.

De for med bark, lin och laggkärk åt Östergyll och bytte till rej väd.
 Vite skulle en sällan se nå förr; det odlades inte i hela sockna.

Kämning, sådde di på vallas där di trodde det skulle växa. Anis
 och fänköl köptes av småhandlare som gick med lädrr.

Linbropp användes inte, för då ä säu has på - men linfrömjöl.

De skrapade inte träget väl - det gick förka på - sen blöta
 upp det och röra lite mjöl på - då gick det bli jäst på ett
 dygn.

Meddelare: Lotta Johansson. Alderdomshemmet. Uudenäs,
 född i Uudenäs 1845.

Uptecknad 1929 av C.M. Bergstrand

Nödbröd.

Jag har ätit många sorters bröd, jag. Min far dog när jag var på andra året, och vi var tre barn. Mor fick uppehålla oss; hon var så flitig och krång om sej. Var ädelbetare och gjorde bröstar. Vi bodde vid Galtabolet i en liten stuga, som far hade byggt.

Purebröd, det var av fallaxer (på södjefall) och sånt di repa av stora surer som står i åkerar. Det var alltså kokt vatten över och röra lite havremjöl i - det blev som en deg. Det smakade inte gott, men när en är hungrig är det gott.

Ljungfrösbröd av ljungfrö och havremjöl - det var så torrt som jag vet inte va' och smaka' inget, varken met eller annat.

Barkbröd - det var den vita barken in i och havremjöl.

Bentbröd - det var alltså få ben där di slaktat och torka dom och kacha dom och torka och sedan åt tvärm och mala - men en fick inte mala utan att en hade lite havre att rulla tvärmen med sin. Det bröd var inte ont men så svårt att få avföring efter. Muddelare: Kolaren Gustav Leberg, äldst-b. Uddenäs född i U. 1840

Uppptecknat
1929

av C.M. Bergstrand

Västergötland
Vadabo led
Uddenäs sn

Landsm. Upps. 2251:13
C. M. Bergstrand, 1929. UDDENÄS
VGL.

Frgl. 19